

Överenskommelse om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer

Gällande från 2012 och framåt

Versionshantering

Datum	Version	Beskrivning	Beslutad av
2012-05-31	1	Överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer antogs.	Kommunfullmäktige 2012-05-31 § 14
2025-11-12	2	Redaktionell revidering på uppdrag av kommunstyrelsen.	Kommunstyrelsen 2025-11-12 § 872

Arbetet med överenskommelsen

Överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer har arbetats fram i dialog med representanter från ett 60-tal organisationer med bred representation i intressefrågor, politiker och representanter från ett antal förvaltningar i staden.

En förbättrad samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer stärker den demokratiska processen och bidrar till ökad delaktighet och demokrati genom att lyfta fram aktörer som bidrar till utveckling och gagn för den enskilda. En förbättrad samverkan ökar möjligheterna till utveckling av ett hållbart samhälle. Därmed skapas också möjligheter till inflytande i planering för invånarnas välfärd och i övrig samhällsplanering. Civilsamhällets organisationer kan tillföra brukar- och medlemsperspektiv, såväl som socialt entreprenörskap, kompetens och engagemang i sakfrågor.

Visionen är att Göteborg är en stad där medborgarna engagerar sig och där engagemanget tas tillvara. Målet med den lokala överenskommelsen är att stärka demokratin, öka delaktigheten och minska utanförskap i Göteborg. Överenskommelsen skapar en möjlighet till samlat fokus i en stor stad med många olika aktörer. Den utgör därmed en bas för fortsatt utvecklingsarbete och en utgångspunkt för vidare samverkan kring olika frågor på olika nivåer.

Överenskommelsen omfattar samtliga delar av civilsamhället.

Värdegrund för samverkan

Civilsamhällets organisationer bidrar till samhörighet mellan människor, ökar den enskilda individens möjligheter till personlig utveckling samt utgör ett forum för deltagande i demokratiska processer.

En samverkan mellan den offentliga sektorn och civilsamhällets organisationer är nödvändig för att utveckla vårt samhälle. Ett samhälle där människors engagemang tillvaratas är grunden för en stark demokrati. En levande demokrati präglas av mångfald, människors lika värde, medmänsklighet, ansvarstagande samt möjlighet till påverkan. Samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer förutsätter stor tydlighet kring överenskommelsen samt ömsesidig respekt för organisationernas villkor och för stadens ansvar och skyldigheter.

Överenskommelsens parter

Parterna i överenskommelsen om samverkan är Göteborgs Stad (politiska organ, förvaltningar och bolag), och civilsamhällets organisationer i Göteborg (enskilda organisationer och paraplyorganisationer).

Begreppet det civila samhället används i betydelsen av en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Inom det civila samhället verkar bland annat ideella föreningar, stiftelser och registrerade trossamfund, men även nätverk, tillfälliga sammanslutningar och andra aktörer.¹

¹ Definitionen är hämtad ur propositionen ”En politik för det civila samhället” (Prop. 2009/10:55).

Denna samhällssektor bygger på människors engagemang och frivillighet och har många namn som försöker fånga de olika positiva dragen i sektorn. Vissa smalnar av och andra vidgar begreppet något. Det är begrepp som tredje sektorn, frivilligsektorn, ideella sektorn, idéburna organisationer, föreningslivet, folkrörelser och social ekonomi. En del av organisationerna i Göteborg beskriver sig själva vanligtvis med dessa andra begrepp, men det finns ingen grundläggande motsättning till begreppet civilsamhället som används i denna överenskommelse.

Bakgrund

Det finns en stor mångfald av organisationer inom civilsamhället i Göteborg. Organisationers verksamheter engagerar många invånare kring gemensamma intressen. Genom detta engagemang byggs socialt kapital i staden. Göteborgs Stad har en lång tradition av att samverka med och på olika sätt stödja civilsamhällets organisationer. Sedan 2008 bedriver parterna också ett gemensamt utvecklingsarbete. Ett led i utvecklingen var bildandet av samverkansrådet Idékom i mars 2010. Idékom bestod av företrädare som representerar bredden inom civilsamhällets organisationer, samt av politiker och tjänstepersoner från Göteborgs Stad. Idékom ledde arbetet kring framtagande av denna överenskommelse och förankringen med civilsamhällets organisationer skedde vid tre dialogmöten. I juni 2017 upphörde Idékom som råd. Efter Idékom tillsattes Kansli Got united, som fick uppgiften att hålla samman och följa upp arbetet med Överenskommelsen Göteborg. Kansli Got united upphörde 2021.

Överenskommelsens innebörd och syfte

Överenskommelsen mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer syftar till att stärka förutsättningar, dels för samverkan mellan staden och civilsamhällets organisationer, dels för enskilda göteborgare att medverka i den demokratiska processen och finna konkreta uttryck för sitt samhällsengagemang.

För att uppnå detta är det viktigt att parterna ökar kunskapen om varandras olika roller, förutsättningar och möjligheter samt identifierar och åtgärdar hinder för samverkan. Därigenom skapas ett positivt klimat för ett gemensamt och hållbart utvecklingsarbete.

Överenskommelsen bygger på sex gemensamma principer för parternas ömsesidiga förhållningssätt och leder till åtaganden. De åtaganden som görs av Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer tillsammans eller var för sig ska återkommande följas upp och utvärderas. Med överenskommelsen som grund ska parterna bygga vidare med specifika samverkans- och förankringsprocesser inom olika verksamhetsområden, som kan leda till exempelvis handlingsplaner eller avtal.

Överenskommelsens vision

Göteborg är en stad där invånarna engagerar sig och där engagemanget tas tillvara.

Överenskommelsens mål

Målet med överenskommelsen är att stärka demokratin, öka delaktigheten och minska utanförskap i Göteborg genom;

- att skapa tydliga förutsättningar och strukturer för dialog och samverkan mellan parterna
- att synliggöra och stärka civilsamhällets organisationer som självständiga och oberoende i rollen som opinionsbildare och som röstbärare för marginaliserade, utsatta och åsidosatta grupper
- att utveckla möjligheter för civilsamhällets organisationer att utgöra viktiga aktörer inom välfärdsutvecklingen.

Gemensamma principer för parternas ömsesidiga förhållningssätt

Integritet och oberoende

Principen om integritet och oberoende innebär att samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer sker så att organisationernas integritet, initiativförmåga och självbestämmande respekteras. Ansvar för den egna organisationen och för ledning, styrning och finansiering ligger på organisationerna själva. Göteborgs Stads stöd och stimulans till civilsamhällets organisationer utformas med hänsyn till organisationernas integritet och oberoende.

Organisationernas olika verksamheter ska utgå från värdegrund och syfte. Detta är en förutsättning för att organisationerna ska kunna ha en kritiskt granskande roll som röstbärare och opinionsbildare och det ska kunna ske utan att organisationerna riskerar sin samverkan med eller sitt ekonomiska stöd från det offentliga.

Dialog

Dialogen mellan civilsamhällets organisationer och Göteborgs Stad syftar till ett ökat kunskapsutbyte som grund för gemensamt utvecklingsarbete. Dialogen ska präglas av ömsesidig respekt för varandras perspektiv och förutsättningar samt tillvaratagande av bådadas resurser.

Formerna för dialogen bör vara öppna, återkommande och präglas av ett inkluderande förhållnings- och arbetssätt. Dialogen är viktig som medel för förändring och kan bland annat innebära att civilsamhällets organisationer tidigt är delaktiga i kartläggning och planering av hur invånarnas behov tillgodoses.

Kvalitet

Närheten till medlemmar och brukarna och deras perspektiv är civilsamhällets främsta kvalitet.

Organisationerna och deras medlemmar avgör och säkrar själva kvaliteten i sin egen verksamhet som ska vara förankrad i organisationernas värdegrund och syfte. När civilsamhällets

organisationer utför verksamhet på uppdrag av staden är det staden som anger kraven på kvalitet och tillgänglighet.

Kvalitet behöver alltid både följas upp och utvärderas. På så sätt kan verksamheter utvecklas och jämföras. Uppföljning och utvärdering sker med respekt för parternas olika perspektiv och förutsättningar.

Långsiktighet

Civilsamhällets organisationers existens, samhällsroll och utveckling är en angelägenhet för hela samhället. Detta förutsätter en bred politisk förankring av beslut som påverkar grundläggande villkor för organisationerna och deras långsiktiga planering. Göteborgs Stad ska underlätta organisationernas planering genom att ha långsiktighet som grund för sina insatser. För att samverkan ska ge bästa resultat behöver det finnas kontinuitet i hur effekter, resultat, engagemang och idéer tas tillvara på ett hållbart sätt.

Öppenhet och insyn

För att så många som möjligt ska kunna engagera sig i organisationerna och för att förtroendet ska vara så stort som möjligt mellan offentlig verksamhet och civilsamhällets organisationer, krävs tillgänglig information och öppenhet i såväl staden som organisationerna. Det ska vara möjligt för organisationerna att enkelt kunna följa kommunens handläggning av ärenden som berör dem. Med hänsyn till principen om integritet och oberoende ska det vara möjligt för Göteborgs Stad att inom ramen för antagna riktlinjer för bidragsgivning och villkor för upphandling följa organisationernas verksamhet och resultat.

Mångfald

Samhället är i ständig utveckling. Det är viktigt att nya organisationer inkluderas i samverkan, också de som antar nya organisations- och föreningsformer. Civilsamhällets organisationer bidrar till mångfald genom sitt engagemang i olika frågor och sin kunskap om och närhet till olika målgrupper och deras behov. Mångfaldsperspektivet innebär också att Göteborgs Stad öppnar upp för civilsamhällets organisationer som viktiga aktörer inom välfärdsutvecklingen.

Det är angeläget att stadens förhållningssätt möjliggör en stor variation av organisationer och att båda parter verkar för en bred representation i olika typer av samverkan.

Åtaganden för samverkan

Denna överenskommelse har vuxit fram i dialog och samspel mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer. Överenskommelsen är en viljeyttring. Principerna i överenskommelsen ska tillsammans med därtill kopplade åtaganden vara vägledande vid utformningen av konkreta åtgärder från såväl staden som organisationerna.

Åtgärdsplaner

Parterna utformar konkreta åtgärdsplaner kopplade till följande åtagande.

Ökad kunskap i Göteborgs Stad

Göteborgs Stad ökar sin kunskap om civilsamhällets organisationers villkor, förutsättningar och behov samt om organisationernas erfarenheter, deras särskilda kvalitet och betydelse för samhället. (Principerna om mångfald, kvalitet)

Ökad kunskap i civilsamhällets organisationer

Civilsamhällets organisationer ökar sin kunskap om organisation och beslutsvägar inom den offentliga sektorn och om olika påverkansmöjligheter för att kunna bli aktiva aktörer i samhällsutvecklingen. (Principerna om kvalitet, mångfald, långsiktighet)

Förstärkt samspel och tidigt samråd

Parterna utvecklar tillsammans modeller för förstärkt samspel och tidigt samråd, såväl för hela staden som på stadsområdesnivå. Civilsamhällets organisationer ska i ett tidigt skede kunna ta initiativ samt följa och delta i planeringsprocesser. För att göra detta möjligt ser staden över och utvecklar formerna för samverkan i anslutning till planering och framtagande av beslutsunderlag. (Principerna om dialog, öppenhet och insyn).

Stärka organisationernas förutsättningar

Göteborgs Stad stärker förutsättningarna för civilsamhällets utveckling genom att aktivt samverka med och stödja civilsamhällets organisationer, samt genom inbjudan till brukarmedverkan och medborgardialog. (Principerna om dialog och mångfald)

Dialogforum och dialogformer

Parterna utvecklar gemensamt olika forum och former för informationsspridning och dialog för att öka delaktigheten och stärka demokratin. Överenskommelsen Göteborg ska fungera som motor i det fortsatta, gemensamma utvecklingsarbetet. (Principen om dialog)

Samhällsutveckling och utvecklingsfrågor

Parterna identifierar viktiga samhällsbehov och utvecklingsfrågor samt för en dialog kring dessa. (Principerna om dialog, mångfald)

Finansieringsformer för civilsamhällets organisationer

Parterna ser över möjligheter till och vid behov utvecklar långsiktigt hållbara finansieringsformer för civilsamhällets organisationer. (Principen om långsiktighet)

Mångfald av utförare

Göteborgs Stad ser över möjligheten att utforma upphandlingsförfarandet på sådant sätt att hänsyn tas till civilsamhällets mervärde och förutsättningar. Civilsamhällets organisationer ökar sin kunskap om upphandlingsförfarandet för att stärka sina möjligheter att medverka vid upphandling. (Principen om kvalitet, mångfald)

Samverkan med civilsamhällets organisationer

Civilsamhällets organisationer ökar kontinuerligt konkreta samarbeten sinsemellan, för att skapa synergi och för att utveckla och stärka de egna verksamheterna. (Principerna om dialog, öppenhet och insyn, mångfald)

Delaktighet

Civilsamhällets organisationer verkar för ett brett engagemang och en stor delaktighet bland sina medlemmar i dialogen med Göteborgs Stad genom att vara öppna, transparenta och tydliga i kommunikation och värderingar. (Principerna om dialog, öppenhet och insyn, mångfald)

Jämställdhet och mångfald

Parterna verkar för att öka jämställdhet och mångfald utifrån gällande diskrimineringsgrunder i alla delar av sina verksamheter samt genom rekrytering, för att återspegla stadens befolkningsstruktur. (Principen om mångfald)

Spridning av överenskommelsen

Parterna gör överenskommelsen känd hos stadens politiska organ, förvaltningar och bolag, samt hos civilsamhällets organisationer i Göteborg och inspirerar till lokala dialoger i stadsdelsområdena. Civilsamhällets organisationer verkar för att många organisationer har kännedom om denna överenskommelse. Parterna tar fram förslag på hur förverkligandet av överenskommelsen ska gå till och vilka resurser som krävs. (Principerna om dialog, långsiktighet, mångfald)

Uppföljning och utvärdering av överenskommelsen

Parterna ska följa upp och utvärdera överenskommelsen regelbundet. Åtagandena och därtill kopplade åtgärder samt det praktiska genomförandet ska följas upp årligen. Överenskommelsen ska externt utvärderas var fjärde år och vid behov revideras. (Principen om kvalitet)